
Handling 2020 nr 249

Motion av Gertrud Ingelman (V) och Daniel Bernmar (V) om att omvandla området innanför vallgraven till ett bilfritt "superkvarter"

Göteborg är historiskt byggd för en hög andel biltrafik. Detta präglar fortfarande i stor utsträckning trafikinfrastrukturen. Viktiga projekt pågår och planeras i staden för att öka kapaciteten och attraktiviteten i kollektivtrafiken, inte minst projekten inom det västsvenska paketet. Men utbyggnadstakten går långsamt och mer behöver göras för att göra stadsrummet mer tillgängligt, levande och tryggt. För miljön, klimatet och säkerheten behöver den stora plats bilismen tar i framförallt centrala delar av staden minska för att ge mer utrymme åt hållbara alternativ som kollektivtrafik, gång och cykel.

Många länder och städer i världen har på grund av coronapandemin stängt ner i mycket större omfattning än Sverige. En följd av detta är bland annat att bilismen minskat radikalt under perioder, med effekten att luftkvaliteten förbättrats betydligt och att halterna av koldioxid och kvävedioxid har minskat kraftigt på många håll. Mätningar visar att koldioxidutsläppen globalt minskade med 17% i april 2020 jämfört med 2019 års nivåer. Bland annat har chefen för IEA (internationella energirådet) uppmanat ledare i världen att nu ta vara på de effekter för miljö och klimat som blivit en bieffekt av att många länder tvingades att i stora delar stänga ner pga. coronapandemin.

När nu många länder ska "återstarta" har flera städer fattat framåtsyftande beslut för att inte komma tillbaka till den ohållbara trafiksituation som rådde innan pandemin. För att hålla i trenden med fler cyklister på vägarna satsar t.ex. Milano, London, Bogotá, New York, Berlin och Aten på bättre framkomlighet för cyklister på bilismens bekostnad. Dessa städer tar vid en global trend som fanns redan före pandemin i städer som t.ex. Oslo, Paris, Buenos Aires och Barcelona. Satsningarna ser olika ut i olika städer: bilfria dagar, förbud mot biltrafik i avgränsade områden, fler cykelbanor, fyrfiliga vägar där två av filerna görs om till enbart cykelvägar osv. Målet är det samma med alla satsningar: minskad bilism, ökat hållbart resande och mer tillgängliga stadskärnor.

Göteborg har omfattande problem med luftföroreningar, med bland annat en överdödlighet av cirka 300 personer per år enligt Miljömedicinskt centrum (2019). Enligt Rambolls luftkvalitetsrapport 2020 är Göteborg den stad i Sverige som har störst problem med partiklar som luftförorening, sett till hur många dygn riksdagens uppsatta mål för frisk luft har överskridits.

För att förbättra miljön och samtidigt skapa en levande stadskärna behöver Göteborg arbeta aktivt med satsningar för att omvandla bilstråk med gatuparkering till attraktiv stadsmiljö med exempelvis uteserveringar och pop up-parker och där resandet sker med kollektivtrafik, gång och cykel.

I Barcelona pågår sedan 2016 försök med bilfria ”superkvarter”, där en stor andel av stadens vägar omvandlas från bilvägar till gång- och cykelgator. Principen är att det inom ett avgränsat område av kvarter inte är tillåtet med biltrafik. Målsättningen med superkvarteren är bland annat att göra områden tillgängliga för alla, att minska motordriven trafik och att uppmuntra till ökad mobilitet. Enligt beräkningar från Environmental International kan den planerade utbyggnaden av superkvarteren rädda närmare 700 människoliv per år i Barcelona till följd av bland annat minskade luftföroreningar.

Vänsterpartiet menar att superkvarteren i Barcelona är ett mycket bra exempel att kunna ta inspiration ifrån för hur också Göteborg kan omvandla stadskärnan från bilträngsel och luftföroreningar till en stad som är tillgänglig för alla och där vi minskar klimat- och människoskadliga utsläpp.

Därför föreslår vi att en modell med ”superkvarter” prövas i det centralt belägna området innanför vallgraven i Göteborg. Det råder utrymmesbrist i centrumkärnan och idag är det svårt att bygga sammanhängande cykelvägar där, vilket gör att gående och cyklister ofta tvingas dela utrymme. I ett pilotprojekt skulle cykelgator kunna utformas. Idag måste till exempel cyklister samsas med kollektivtrafik, bilar och gående förbi Brunnsparken, vilket skapar trafikfarliga situationer.

Kommunfullmäktige föreslås besluta:

att ge Trafiknämnden i uppdrag att återkomma med förslag på hur området innanför vallgraven kan utgöra pilotprojekt för attraktiv stadsmiljö, genom att omvandlas till ett bilfritt ”superkvarter” där kollektivtrafik, gång och cykel står för resorna.

Gertrud Ingelman (V)

Daniel Bernmar (V)